

THEOLOGIA MORALIS.

DE ROMANORUM PONTIFICUM

DEGRETIS,

EORUMQUE USU IN MORALI THEOLOGIA.

PARS PRIMA.

§ I. Canones in usu Pontificiorum decretorum servandi.

Is, qui Moralem Theologiam tradunt, cavendum cum primis est, ne quidquam doceant, quod cum Pontificum Romanorum Decretis pugnet; cæteris vero, qui facultati eidem dant operam, ipsa illa decreta sedulo sunt evolvenda, ne Theologorum, qui antequam sanctiones illæ prodirent, sua scripta vulgarunt, auctoritate in errorem pertrahantur. Hæc porro Decreta plura quidem sunt, ut eum de Morali Theologia optimè meritum censem, qui ad Juris Canonici normam illa plures in classes redigerent, singulis latissimæ hujusc Scientiæ tractatibus respondentes. Præcipua tamen in novissimis Casuistarum editionibus, ut La Croixii, Tamburini, Bonacinae, Vivæ invenies, quæ è typographio Remondiniano prodiere.

Quae autem leges in usu horum decretorum servandæ? Multæ ex iis peti possunt, quas infra proferemus. Interea has habe.

Canon I. Videndum, an, quæ citantur decretalia, genuina sint. Hinc frustra quidquam efficies ex falsis Pontificum Decretalibus usque ad Siricium, quas Critici omnes explodunt.

Canon II. Cave, ne, quod meræ disciplinæ præceptum fuit, id ad Morales quæstiones decidendas trahas. Nam quod olim disciplina vetabat, idque sub gravi, nunc ad meram consilii legem revocari facile potest. Sic Nicolaus I. ad consulta Bulgarorum c. 9. respondit, in Quadragesima esse à conjugibus "omni voluptati renunciandum, et ut licenter oratione vacetur, castitatem mentis, et corporis incumbendum;" quis autem nunc inferat, non licere quadragesimæ tempore opus conjugii? Vide Bened. XIV. de Syn. Diœc. l. 5. c. 1. n. 8.



BIBLIOTECA PÚBLICA
DE GUADALAJARA DE NUEVO LEÓN

Canon III. In iis quæstionibus, in quibus de valore alicujus rei agitur, puta Matrimonii, frustra Pontificum Decreta citantur, quæ solum illicitum aliquid statuant. Sic si de Matrimonii clandestini valore quæritur, perperam allegaretur Siricii decretum in epist. ad Himerium c. 4. volentis sacerdotali benedictione ob-signari sponsalia de futuro; nam ne dicamus, etiam promissio-nem Matrimonii inanem fuisse sine Sacerdotis benedictione, di-cendus est Pontifex præceptum tantummodo imposuisse, quod illicita redderet non invalida sponsalia absque Sacerdotis benedictione. Confer Bened. XIV. de S. D. l. 8. c. 12. n. 5.

Canon IV. Pontificis decreto aliquid universim permittenti nor-derogatur per subsequentia decreta, quæ in specialibus quibus-dam casibus illud limitant. Innocentius III. ex. gr. in cap. A nobis 9. de cohabit. Cleric. et mulier. ait: « Cum Clericis quo-que non permittas mulierculas habitate, nisi forte de illis per-sonis existant, in quibus naturale fœdus nihil permittit sevi » criminis suspicari. » Contra Namnetense Concilium incerti anni, cuius constitutio inserta fuit compilationi Decretalium Gregorii IX, etiam matrem, amitam, sororem à Clericorum dominibus ex-cludit, scilicet cum de hoc aut illo agitur, cujus depravati sunt mores, et cum qualibet prorsus muliere consuetudo suspecta. Itaque, uti scitè monet Bened. XIV. de S. D. l. 11. c. 4. n. 7. Decretalis Innoc. III. regulam constituit universalem communiter observandam; Decretum autem Namnetense à Greg. IX. probatum ponit regulæ limitationem in specialibus tantum qui-busdam eventibus adhibendam.

Canon V. Pontificis aliquid permittentis verba non licet ad sensum trahere catholico dogmati repugnantem, aut ab obvio verborum, quibus Decretum illud editum est, sensu alienum. Contra hunc Canonem peccant, qui Innoc. I. verba in epist. ad Decentium: « Quod (oleum sacrum) ab Episcopo confectum, » non solum Sacerdotibus, sed et omnibus uti Christianis licet, in » sua, aut in suorum necessitate ad ungendum; » qui, inquam, ita haec interpretantur, ut omnes Christianos Extremæ Unctionis ministros Innocentius indicarit. Porro cum Maldonato, aliisque à Bened. XIV. citatis de S. D. l. 8. c. 4. num. 3. verisimillimum est, locutum fuisse Innocent. de Unctione non *activa*, sed *passiva*, hoc est de non collatione, sed de receptione Sacramenti, quum es-sent, qui oleo sancto solo inungi posse censerent à quibus con-ficciunt, Sacerdotes. Certè ipsum verbum *uti* hoc indicat.

Canon VI. Si Pontifex aliquid concedat, quod priùs negaverat, ex priore illa negatione, quid per ipsum deinde licuerit, optime intelligitur. Hinc quum S. Greg. Magnus lib. 4. ep. 26. Calaritanis Presbyteris facultatem *ungendi in fronte baptizatos infantes* concedit, quam usdem ep. 9. denegaverat, de unctione Confirmatoria locutum illum fuisse constat etiam ep. 26. quum manifes-tum sit, eam unctionem priùs ep. 9. fuisse illis à Pontifice dene-gatam. Vide Bened. XIV. de Syn. Dicē. lib. 7. cap. 7. n. 5.

Canon VII. Privilegiorum per Pontificem universalis abrogatio

non impedit, quominus alicui abrogata privilegia iterum per alium Pontificem aut etiam per eundem concedantur. Hinc etsi communi Scriptorum suffragio post S. Pi. V. Constitutionem *Sanctissimus in Christo* non licet ullibi celebrare Missas in per-vigilio Nativitatis ante median noctem, esto ex vi præcedentium Prærogiorum id olim in Ecclesiis aliquot obtinuisse: tamen is mos etiamcum in quibusdam Venetiarum templis licet perse-terat, vel ob alia privilegia posteriore ævo indulta, vel ob veterum privilegiorum confirmationem. Confer Benedict. XIV. de S. D. l. 6. c. 8. n. 9.

Canon VIII. In Pontificiis Constitutionibus, quæ aliquid fa-ciendum præcipiunt, notandum est cum primis quos illæ affi-ciant, tum quæ ad illud præcipiendum rationes Pontificem im-pulerint.

Consecrarium I. Ex Decretali Innoc. III. qua Presbyteris apud Constantinopolim constitutis districte prohibetur, ne confirmationem conferant, male infertur irritam esse, illicitamque Confirmationem à Græcis Sacerdotibus collatam. Nam Innocentius de *Latinis* Sacerdotibus expressè loquitur. Vide Bened. XIV. de S. D. l. 7. c. 9. n. 3.

Consecrarium II. Græcis Sacerdotibus universim non licere Confirmationis Sacramentum conferre etiam male infertur ex Nicolai I. Constitutione Bulgarios à Sacerdotibus consignatos iterum confirmari jubentis. Nam alius omnino ad id ductus est Nicolaus rationibus, quām quæ id Græcis omnibus Sacerdotibus prohibitum efficiant. Bulgari nempe, inquit citato loco Bened. XIV. Confirmationem receperant à Sacerdotibus, qui Photii errore imbuti, eam contulerunt jure ordinario, existimantes nim-rum, potestatem eam conferendi et Episcopis et Sacerdotibus pari jure competere; præterea iidem Sacerdotes delegati fuerant a *Photio magno, et invasore*, uti loquebantur Apostolici Legati, hoc est pseudopatriarcha, cui propterea legitimi Patriarchæ jura non conveniebant: tandem Bulgaria pertinebat ad Patriarcham Occidentalem, atque ideo delegatio, de qua est sermo, à Romano Pontifice Græcis Presbyteris sive expresse, sive tacite facta, ministrandi Confirmationem in Patriarchalibus Orientis, nequa-quam iidem Presbyteris id ipsum in Bulgaria peragere permit-tebat.

Canon IX. Ubi Pontifices aliquam propositionem damnant, in sensu potissimum, quo ab Auctoribus edita est, damnasse illam censendi sunt.

Consecrarium. Quid damnaverit Alexand. VIII. dum proposi-tionem confixit, aientem « non licere sequi opinionem vel inter » probabiles probabilissimam, » ex Sinnicchio, ex cuius libro excerpta est, potissimum est desumendum.

Canon X. Ex alicujus propositionis Pontificia damnatione non licet inferre damnationem alterius, quæ alteri omnino rationi innititur. Exemplum esto. Damnavit Clemens VIII. assertentes, « licere per litteras, seu intermissionem Confessario absenti peccata

» Sacramentaliter confiteri, et ab eodem absente absolutionem obtinere. » Urban. tamen VIII. ann. 1631. non solum statuit valide impendi absolutionem, quando ægrotus coram uno, vel altero teste signa contritionis exhibet, deinde superveniente Confessario nullo externo signo confitendi voluntatem ostendit, constat tamen ex relatu internuntii, ægrotum ostendisse signa contritionis, et confitendi voluntatem: sed etiam declaravit, id non repugnare decreto Clem. VIII. cum diversam contineat rationem. Consule Bened. XIV. l. 7. de S. D. c. 15. n. 8.

Canon XI. Ex eo, quod Pontifices aliquid sub anathematis poena prohibeant, non fit, illud semper *de se* grave esse peccatum. Sic Gregor. II. in Concilio Romano ann. 721. anathematice perculit Clericos comam nutrientes; quod secundum se lethalis criminis accusare durum est. Confer Bened. XIV. de S. D. l. 10. c. 3. n. 1. et sequent.

Canon XII. Ubi Pontifices aliquid prohibent, ad circumstan-
tias attendere oportet prohibitionis. Huc transfer dicta can. viii.

Canon XIII. Si quid Pontifices prohibuerint, videndum, num vivæ vocis oraculo ita mentem suam explicuerint, ut locus non sit argumentationi ad alium omnino casum. Ita plures TT. defendunt etiam post Sixti V. Constitutionem *Detestabilis*, licitum esse Trinum Contractum; « Cardinalis enim Toletus, et Cardi-
» nalis S. Severina, quibus munus mandatum fuit à Sixto V.
» componenda Legis, seu Bulle, *Detestabilis*, affirmarunt P.
» Stephano Tuccio Theologo Societ. Jesu, noluisse Sextum sua
» lege prohiberi, nisi injustos contractus; quare qui ante legem
» latam justi erant (hujusmodi autem fuisse Trinum Contractum
» multis confirmant) post latam quoque licere, » ut scribit doctus
Comitus Respons. Moral. lib. 3. qu. 12. n. 3.

Canon XIV. Videndum præterea est, num posteriores Pontifices latam à decessoribus suis prohibitionem restrinxerint. Sic quum Sextus V. inter crimina graviora sub degradationis poena Clericis prohibita numerasset abortum foetus etiam inanimati, vel per se, vel per alios procuratum. effect: seconde, Gregor. XIV. ad abortum solius foetus animati Sixtinam restrinxit.

Canon XV. Et illud animadvertisendum, num Pontificia Constitutio aliquid prohibens alicubi recepta non sit, quod de S. pii V. constitutione *Cum onus gravissimi Doctores apud Bened. XIV. de S. D. l. 10. c. 5. n. 5.* narrant, in Gallia scilicet, Belgio, et Germania non esse illam receptam.

§ II. Pontificia Decreta à Theologo Morali præ ceteris consideranda.

PROPOSITIONES

DAMNATAE AB ALEXANDRO PAPA VII.

Feria 5 die 24 septembbris 1665.

In Congregatione Generali sanctæ Romane, et Universalis Inquisitionis, coram SS. D. N. Alexandro Papa VII. maturè discussis infrascriptis propositionibus.

1. Homo nullo unquam vitæ suæ tempore tenetur elicere actum fidei, spei et charitatis ex vi præceptorum divinorum ad eas virtutes pertinentium.

2. Vir equestris ad duellum provocatus, potest illud acceptare, ne timiditatis notam apud alios incurrat.

3. Sententia asserens, Bullam Cœnæ solum prohibere absolutionem hæresis, et aliorum criminum, quando publica sent, et id non derogare facultati Tridentini, in qua de occultis criminibus sermo est, anno 1629. 18 Julii in Consistorio sacr. Congr. Eminentiss. Card. visa, et tolerata est.

4. Prælati Regularis possunt in foro conscientiae absolvere quoscumque saeculares ab hæresi occulta, et ab excommunicatione propter eam incursa.

5. Quamvis evidenter tibi constet, Petrum esse hæreticum, non teneris denunciare, si probare non possis.

6. Confessarius, qui in Sacramentali Confessione tribuit pœnitenti chartam postea legendam in qua ad venerem incitat, non censem sollicitasse in Confessione; ac proinde non est denunciandus.

7. Modus evadendi obligationem denuntiandæ sollicitationis est, si sollicitatus confiteatur cum sollicitante, hic potest ipsum absolvere absque onere denunciandi.

8. Duplicatum stipendum potest Sacerdos pro eadem Missa licite accipere, applicando petenti partem etiam specialissimam fructus ipsimet celebranti correspondentem, idque post Decretum Urbani VIII.

9. Post Decretum Urbani potest Sacerdos, cui Missæ celebrandæ traduntur, per alium satisfacere, collato illi minori stipendo, alia parte stipendi sibi retenta.

10. Non est contra iustitiam pro pluribus sacrificiis stipendum accipere, et sacrificium unum offerre; neque etiam est contra fidelitatem, etiamsi promittam promissione etiam juramento firmata, danti stipendum, quod pro nullo alio offeram.

11. Peccata in confessione omissa, seu oblita, ob instans periculum vitæ, aut ob aliam causam, non tenemur in sequenti confessione exprimere.

12. Mendicantes possunt absolvere à casibus Episcopis reservatis, non obtenta ad id Episcoporum facultate.

13. Satisfacit præcepto annuae Confessionis, qui confitetur Reguli Episcopo presentato, sed ab eo injuste reprobato.

14. Qui facit confessionem voluntarie nullam, satisfacit præcepto Ecclesie.

15. Pœnitentis propria auctoritate substituere sibi aliud potest, qui loco ipsius pœnitentiam adimpleat.

16. Qui beneficium curatum habent, possunt sibi eligere in Confessarium simplicem Sacerdotem non approbatum ab Ordinario.

17. Est licitum Religioso, vel Clerico calumniatorem gravia crimina de se, vel de sua Religione spargere minantem, occidere,

quando alius modus defendendi non suppetit, uti suppeteret non videtur, si calumniator sit paratus ipsi Religioso, vel ejus Religioni publicè, et coram gravissimis viris predicta impingere, nisi occidatur.

18. Licet interficere falsum accusatorem, falsos testes, ac etiam judicem, a quo iniqua certo imminet sententia, si alia via non potest innocens damnum evitare.

19. Non peccat maritus occidens propria auctoritate uxorem in adulterio deprehensam.

20. Restitutio à Pio V. imposta beneficiatis non recitantibus, non debetur in conscientia ante sententiam declaratoriam Judicis, eo quod sit poena.

21. Habens Capellaniam collativam, aut quodvis aliud beneficium ecclesiasticum, si studio litterarum vacet, satisfacit suæ obligationi, si officium per alium recitet.

22. Non est contra justitiam beneficia ecclesiastica non conferre gratis, quia collaterè conferens illa beneficia ecclesiastica, pecunia interveniente, non exigit illam pro collatione beneficii, sed veluti pro emolumento temporali, quod tibi conferre non tenebatur.

23. Frangens jejunium Ecclesiae, ad quod tenetur, non peccat mortaliter, nisi ex contemptu, vel inobedientia hoc faciat, putâ, quia non vult se subjicere præcepto.

24. Mollities, sodomia, et bestialitas sunt peccata ejusdem speciei infimæ, ideoque sufficit dicere in Confessione, se procurasse pollutionem.

25. Qui habuit copulam cum soluta, satisfacit Confessionis præcepto, dicens, commisi cum soluta grave peccatum contra castitatem, non explicando copulam.

26. Quando litigantes habent pro se opiniones æquè probabiles, potest Judex pecuniam accipere pro ferenda sententia in favorem unius præ alio.

27. Si liber sit alicuius junioris, et moderni, debet opinio censi serí probabilis, dum non constet, rejectam esse à Sede Apostolica tanquam improbabilem.

28. Populus non peccat, licet absque ulla causa non recipiat legem à Principe promulgatam.

Quibus peractis, dum similium Propositionum examini cura et studium impenderetur, interea idem Sanctissimus, re mature considerata, statuit, et decrevit, prædictas Propositiones, et unanimaque ipsarum, ut minimum tanquam scandalosas esse damnandas, et prohibendas, sicut eas damnat, ac prohibet: ita ut quicumque illas aut conjunctim, aut divisim docuerit, defederit, ediderit, aut de eis etiam disputative, publicè, aut privatim tractaverit, nisi forsan impugnando, ipso facto incidat in excommunicationem, à qua non possit (præterquam in articulo mortis) ab alio, quacumque etiam dignitate fulgente, nisi à pro tempore existente Romano Pontifice, absolvî.

Insuper districtè in virtute sanctæ obedientiæ, et sub intermissione divini Judicij prohibet omnibus Christi fidelibus cuju-

cumque conditionis, dignitatis, ac statûs, etiam speciali et specia- lissima nota dignis, ne prædictas opiniones, aut aliquam ipsarum ad proxim deducant.

Deinde Feria 5 die 18 martii 1666.

Propos. 29. In die Jejunii, qui sæpius modicum quid comedit etià notabilem quantitatem in fine comederit, non frangit jejunium.

30. Omnes officiales, qui in Republica corporaliter laborant, sunt excusati ab obligatione jejunii, nec debent se certificare, an labor sit compatibilis cum jejunio.

31. Excusantur absolute à præcepto jejunii omnes illi qui iter agunt equitando, utcumque iter agant, etiamsi iter necessarium non sit, et etiamsi iter unus diei confiant.

32. Non est evidens, quod consuetudo non comedendi ova et lacticinia in Quadragesima obligat.

33. Restitutio fructuum ob omissionem Horarum supperi potest per quascumque elemosinas, quas antea beneficiarius de fructibus sui beneficii fecerit.

34. In die Palmarum recitans officium Paschale satisfacit præcepto.

35. Unico officio potest quis satisfacere dupli præcepto pro die præsenti, et crastino.

36. Regulares possunt in foro conscientiæ uti privilegiis suis, quæ sunt expresse revocata per Concilium Tridentinum.

37. Indulgentiæ concessæ Regularibus, et revocatae à Paulo V. hodie sunt revalidatæ.

38. Mandatum Tridentini factum Sacerdoti sacrificanti ex necessitate cum peccato mortali, confitendi quamprimum, est consilium, non præceptum.

39. Illa particula, *quamprimum*, intelligitur, cum Sacerdos suo tempore confitebitur.

40. Est probabilis opinio, quæ dicit, esse tantum veniale osculum habitum ob delectationem carnalem, et sensibilem, quæ ex osculo oritur, secluso periculo consensus ulterioris, et pollutionis.

41. Non est obligandus concubinarius ad ejiciendam concubinam, si hæc nimis utilis esset ad oblectamentum concubinarii, vulgo *Regalo*, dum, deficiente illa, nimis ægre ageret vitam, et aliae epulæ tadio magno concubinarium afficerent; et alia famula nimis difficile inveniretur.

42. Licitum est mutuanti aliquid ultra sortem exigere, si se obliget ad non repetendam sortem usque ad certum tempus.

43. Annum legatum pro anima relictum non durat plus quam per decem annos.

44. Quoad forum conscientiæ, reo correcto, ejusque contumacia cessante, cessant censuræ.

45. Libri prohibiti, donec expurgentur, possunt retineri, usque dum adhibita diligentia corrigantrur.

PROPOSITIONES

DAMNATÆ A SS. D. INNOCENTIO PAI & XI

Feria 5 die 2 martii 1679.

1. Non est illicitum in Sacramentis conferendis sequi opinionem probabilem de valore Sacramenti, relicita tutiore, nisi id vetet lex, conventio, aut periculum gravis damni incurrendi. Hinc sententia probabili tantum utendum non est in collatione Baptisimi, Ordinis Sacerdotalis, aut Episcopalis.

2. Probabiliter existimo, Judicem posse judicare juxta opinionem etiam minus probabilem.

3. Generatum, dum probabilitate sive intrinseca, sive extrinseca, quantumvis tenui, modo à probabilitatis finibus non exeatur confisi aliquid agimus, semper prudenter agimus.

4. Ab infidelitate excusabitur infidelis non credens, ductus opinione minus probabili.

5. An peccet mortaliter, qui actum dilectionis Dei semel tantum in vita elicere? condemnare non audemus.

9. Probabile est, ne singulis quidem rigorosè quinquenniis per se obligare præceptum charitatis erga Deum.

7. Tunc solùm obligat, quando tenemur justificari, et non habemus aliam viam, qua justificari possimus.

8. Comedere et bibere usque ad satietatem ob solam voluptatem, non est peccatum, modo non obsit valetudini, quia licet potest appetitus naturalis suis actibus frui.

9. Opus conjugii ob solam voluptatem exercitum, omni penitus caret culpa, ac defectu veniali.

10. Non tenemur proximum diligere actu interno, et formaliter.

11. Præcepto proximum diligendi satisfacere possumus per solos actus externos.

12. Vix in sacerdotalibus invenies etiam in Regibus, superfluum statui. Et ita vix aliquis tenetur ad elemosynam, quando tenetur tantum ex superfluo statui.

13. Si cum debita moderatione facias, potes absque peccato mortali de vita alicujus tristari, et de illius morte naturali gaudere, illam ineffaci affectu petere, et desiderare; non quidem ex displicentia personæ, sed ob aliquod temporale emolumen-tum.

14. Licitum est absoluto desiderio cupere mortem patris, non quidem ut malum patris, sed ut bonum cupientis, quia nimis ei obvertura est pinguis hæreditas.

15. Licitum est filio gaudere de parricidio parentis à se in ebrietate perpetrato, propter ingentes divitias inde ex hæreditate concutatas.

16. Fides non censetur cadere sub præceptum speciale, et secundum se.

17. Satis est actum fidei semel in vita elicere.

18. Si à potestate publica quis interrogetur, fidem ingenuè confiteri, ut Deo, et fidei gloriosum consulo: tacere ut peccatum nos per se non damno.

19. Voluntas non potest efficere, ut assensus fidei in se ipso sit magis firmus, quam mereatur pondus rationum ad assensum impellentium.

20. Hinc potest quis prudenter repudiare assensum, quem habebat supernaturalem.

21. Assensus fidei supernaturalis, et utilis ad salutem, stat cum notitia solùm probabili revelationis: imò cum formidine, qua quis formidet, ne non sit locutus Deus.

22. Non nisi fides unius Dei necessaria videtur necessitate medii, non autem explicita Remuneratoris.

23. Fides late dicta testimonio creaturarum, similive motivo ad justificationem sufficit.

24. Vocare Deum in testem mendacii levis, non est tanta irreverentia, propter quam velit, aut possit damnare hominem.

25. Cum causa licitum est jurare sine animo jurandi, sive res sit levis, sive gravis.

26. Si quis vel solus, vel coram aliis, sive interrogatus, sive propria sponte, sive recreationis causa, sive quocumque alio fine juret, se non fecisse aliquid quod revera fecit, intelligendo intra se aliquid aliud, quod non fecit, vel aliam viam ab ea, in qua fecit vel quodvis aliud additum verum, revera non mentitur, nec est perjurus.

27. Causa justa utendi his amphiboliis est quoties id necessarium, aut utile est ad salutem corporis, honorem, res familiares tuendas, vel ad quemlibet alium virtutis actum, ita ut veritatis occultatio censeatur nunc expediens et studiosa.

28. Qui mediante commendatione, vel munere ad Magistratum, vel Officium promotus est, poterit cum restrictione mentali præstare juramentum, quod de mandato Regis à similibus solet exigi, non habito respectu ad intentionem exigentis, quia non tenetur fateri crimen occultum.

29. Urgens metus gravis est causa justa Sacramentorum administrationem simulandi.

30. Fas est viro honorato occidere invasorem, qui nititur calumniam inferre, si aliter hæc ignominia vitari nequit: idem quoque dicendum, si quis impingat alapam, vel fuste percutiat; et post impactum alapam, vel ictum fustis fugiat.

31. Regulariter occidere possum furem pro conservatione unius aurei.

32. Non solùm licitum est defendere defensione occisiva, quæ actu possidemus, sed etiam ad quæ jus inchoatum habemus, et quæ nos possessuros speramus.

33. Licitum est tam heredi, quam legatario contra injustè impudentem, ne vel hæreditas adeatur, vel legata solvantur, se taliter defendere; sicut et jus habenti in Cathedram, vel Præbendam contra earum possessionem injustè impudentem.

¹⁰ 54. Licet procurare abortum ante animationem fœtūs, ne puerilla deprehensa gravida occidatur aut infametur.

55. Videtur probabile omnem fœtum, quamdiu in utero est, carere anima rationali, et tunc primum incipere eamdem habere, cùm paritur, ac consequenter dicendum erit, in nullo abortu homicidium committi.

56. Permissum est furari, non solum in extrema necessitate, sed etiam in gravi.

57. Famuli et Famulæ domesticæ possunt occulte heris suis surripere ad compensandam operam suam, quam majorem iudicunt salario quod recipiunt.

58. Non tenetur quis sub poena peccati mortalis restituere quod ablatum est per paucā furtā, quantumcumque sit magna summa totalis.

59. Qui alium movet, aut inducit ad inferendum grave damnum tertio, non tenetur ad restitutionem istius damni illati.

40. Contractus Mohara licitus est, etiam respectu ejusdem personæ, et cum contractu retrovenditionis præviè inito cum intentione lucri.

41. Cum numerata pecunia pretiosior sit nuneranda, et nullus sit, qui non majoris faciat pecuniam præsentem, quam futuram, potest creditor aliquid ultra sortem à mutuatorio exigere, et eo titulo ab usura excusari.

42. Usura non est, dum ultra sortem aliquid exigitur, tanquam ex benevolentia, et gratitudine debitum, sed solum si exigatur tanquam ex justitia debitum.

43. Quidni non nisi veniale sit, detrahentis autoritatem magnam sibi noxiā falso crimen elidere?

44. Probabile est non peccare mortaliter, qui imponit falsum crimen alicui, ut suam justitiam et honorem defendat. Etsi hoc non sit probabile, vix ulla erit opinio probabilis in Theologia.

45. Dare temporale pro spirituali non est simonia, quando tempore non datur tanquam pretium, sed dumtaxat tanquam motu conferendi, vel efficiendi spirituale, vel etiam quando tempore sit solum gratuita compensatio pro spirituali, aut ē contra.

46. Et id quoque locum habet, etiamsi tempore sit principale motivum dandi spirituale, imò etiamsi sit finis ipsius rei spiritualis, sic ut illud pluris æstimetur quam res spiritualis.

47. Cū dixit Concilium Tridentinum, eos alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, qui non quos digniores, et Ecclesiæ magis utiles ipsi judicaverint, ad Ecclesias promovent: Concilium vel primo videtur per hoc digniores non aliud significare velle, nisi dignitatem eligendorum, sumpto comparativo propositivo; vel secundò locutione minus propria ponit digniores ut excludat indignos, non verò dignos, vel tandem loquitur tertio, quando sit concursus.

48. Tam clarum videtur, fornicationem secundum se nullam involvere malitiam, et solum esse malam, quia interdicta, ut contrarium omnino rationi dissonum videatur.

49. Mollities jure naturæ prohibita non est. Unde si Deus eam non interdixisset, sàpē esset bona, et aliquando obligatoria sub mortali.

50. Copula cum conjugata, consentiente marito, non est adulterium, adeoque sufficit in confessione dicere, se esse fornicatum.

51. Famulus, qui submissis humeris scienter adjuvat herum suum ascendere per fenestras ad stuprandam virginem; et multo-
ties eidem subservit, deferendo scalam, aperiendo januam, aut quid simile cooperando, non peccat mortaliter, si id faciat metu notabilis detrimenti, putà ne à Domino male tractetur, ne torvis oculis aspicitur, ne domo expellatur.

52. Præceptum servandi Festa non obligat sub mortali, sepo-
sito scando, si absit contemptus.

53. Satisfacit præcepto Ecclesiæ de audiendo sacro, qui duas ejus partes, imò quatuor simul à diversis celebrantibus audit.

54. Qui non potest recitare Matutinum et Laudes, potest autem reliquas Horas, ad nihilum tenetur, quia major pars trahit ad se minorem.

55. Præcepto Communionis annuae satisfit per sacrilegam Corporis Domini mandationem.

56. Frequens Confessio, et Communio, etiam in his, qui gen-
tiliter vivunt, est nota prædestinationis.

57. Probabile est, sufficere attritionem naturalem, modò ho-
nestam.

58. Non tenemur Confessario interroganti fateri peccati ali-
cujus consuetudinem.

59. Licet Sacramentaliter absolvere dimidiatè tantum confes-
sos, ratione magni concursûs pœnitentium, qualis verbi gratia
potest contingere in die magnæ alicujus festivitatis, aut indul-
gentiæ.

60. Pœnitenti habenti consuetudinem peccandi contra legem Dei, naturæ, aut Ecclesiæ, etsi emendationis spes nulla appa-
rebat, nec est neganda, nec differenda absolutio; dummodo ore
proferat, se dolere, et proponere emendationem.

61. Potest aliquando absolvī, qui in proxima occasione peccandi
versatur, quam potest, et non vult omittere, quinimo directè, et
ex proposito quærīt, aut ei se ingerit.

62. Proxima occasio peccandi non est fugienda, quando causa
aliqua utilis, aut honesta non fugiendo occurrit.

63. Licitum est quærere directè occasione proximam pec-
candi pro bono spirituali, vel temporali nostro, vel proximi.

64. Absolutionis capax est homo, quantumvis laboret ignoran-
tia Mysteriorum fidei, et etiamsi per negligentiam etiam culpa-
bilem nesciat Mysterium sanctissimæ Trinitatis, et Incarnationis
Domini nostri Jesu Christi.

65. Sufficit illa Mysteria semel credidisse.

PROPOSITIONES

DAMNATÆ AB ALEXANDRO VIII.

Cum feria 5. die 24 Augusti 1690 in Congregatione Generali S. Rom. et Univ. Inquisitionis fuissent in examen adductæ duas sequentes propositiones , videlicet :

I. Bonitas objectiva consistit in convenientia objecti cum natura rationali : formalis verò in conformitate actus cum regula morum. Ad hoc sufficit, ut actus moralis tendat in finem ultimum interpretativè : « Hunc homo non tenetur amare, neque in principio, neque in decursu vita suæ moralis. »

2. Peccatum philosophicum, seu morale est actus humanus conveniens naturæ rationali , et rectæ rationi. Theologicum verò et mortale est transgressio libera divinae legis. « Philosophicum quantumvis grave in illo , qui Deum vel ignorat, vel de Deo actu non cogitat, est grave peccatum, sed non est offensa Dei , neque peccatum mortale dissolvens amicitiam Dei, neque æternæ poena dignum. »

SS. Pontifex primam Propositionem declaravit hæreticam; secundam temerariam , scandalosam , etc.

Deinde feria 5 die 7 Decembris, idem SS. Alexander Papa VIII damnavit sequentes 31 Propositiones.

1. In statu naturæ lapsæ ad peccatum mortale , et demeritum sufficit illa libertas, qua voluntarium, et liberum fuit in causa sua, peccato originali , et voluntate Adami peccantis.

2. Tametsi detur ignorantia invincibilis juris naturæ , hæc in statu naturæ lapsæ operantem ex ipsa non excusat à peccato formaliter.

3. Non licet sequi opinionem , vel inter probabiles probabilissimam.

4. Dedit semetipsum pro nobis oblationem Deo , non pro solis electis , sed pro omnibus et solis fidelibus.

5. Pagani, Judæi, Hæretici, aliique hujus generis nullum omnino à Jesu Christo accipiunt influxum : adeoque hinc rectè inferes, in illis esse voluntatem nudam, et inernem, sine omni gratia sufficienti.

6. Gratia sufficiens statui nostro non tam utilis , quam perniciosa est, sic ut proinde merito possimus petere , à gratia sufficienti libera nos, Domine.

7. Omnis humana actio deliberata est Dei dilectio , vel mundi : si Dei, Charitas Patris est, si mundi, soncupiscentia carnis, hoc est, mala est.

8. Necesse est, infidelem in omni opere peccare.

9. Revera peccat, qui odio habet peccatum merè ob ejus turpitudinem , et inconvenientiam cum natura, sine ullo ad Deum offendit respectu.

10. Intentio , qua quis detestatur malum, et prosecutur bonum

PARS PRIMA. § II

13

merè ut cœlestem obtineat gloriam , non est recta , nec Deo placens.

11. Omne , quod non est ex fide Christiana supernaturali , quæ per dilectionem operatur , peccatum est.

12. Quando in magnis peccatoribus deficit omnis amor , deficit etiam fides ; et etiamsi videantur credere , non est fides divina , sed humana.

13. Quisquis etiam æternæ mercedis intuitu Deo famulatur , charitate si caruerit, vitio non caret, quoties intuitu licet beatitudinis operatur.

14. Timor gehennæ non est supernaturalis.

15. Attrito , quæ gehennæ , et pœnarum metu concipitur , sine dilectione benevolentiae Dei propter se , non est bonus motus , ac supernaturalis.

16. Ordinem præmittendi satisfactionem absolutioni induxit non politia , aut institutio Ecclesiæ , sed ipsa Christi lex , et præscriptio , natura rei idipsum quodammodo dictante.

17. Per illam praxim mox absolvendi ordo pœnitentiae est in versus.

18. Consuetudo moderna quoad administrationem Sacramenti pœnitentiae , etiamsi eam plurimorum hominum sustentet auctoritas , et multi temporis diuturnitas confirmet , nihilominus ab Ecclesia non habetur pro usu , sed pro abusu.

19. Homo debet agere tota vita pœnitentiam pro peccato originali.

20. Confessiones apud Religiosos factæ , pleraque , vel sacrilegæ sunt , vel invalidæ.

21. Parochianus potest suspicari de Mendicantibus , qui elemosynis communibus vivunt , de imponenda nimis levi , et incongrua pœnitentia , seu satisfactione ob quæstum seu lucrum subsidiū temporalis.

22. Sacrilegi sunt judicandi , qui jus ad Communionem percipiendam pretendunt , antequam condignam de delictis suis pœnitentiam egerint.

23. Similiter arcendi sunt à sacra Communione , quibus nondum inest amor Dei purissimus , et omnis mixtionis expers.

24. Oblatio in templo , quæ fiebat à B. V. Maria in die Purificationis suæ per duos pullos coiumbarum , unum in holocaustum , et alterum pro peccatis , sufficienter testatur , quod indiquerit Purificatione , et quod Filius , qui offerebatur , etiam macula Matris maculatus esset , secundum verba legis.

25. Dei Patris simulacrum nefas est Christiano in templo collocare.

26. Laus quæ defertur Mariae , ut Mariæ vana est.

27. Valuit aliquando Baptismus sub hac forma collatus : In nomine Patris, etc. prætermis illis, Ego te baptizo.

28. Valet baptismus collatus à ministro , qui omnem ritum externum, formamque baptizandi observat, intus verò in corde suo apud se resolvit; Non intendo quod facit Ecclesia.

29. Futilis, et toties convulsa est assertio de Pontificis Romani supra Concilium OEcumenicum auctoritate, atque in fidei quæstionibus decernendis infallibilitate.

30. Ubi quis invenerit doctrinam in Augustino clarè fundatam, ilam absolutè potest tenere, et docere, non respiciendo ad ullam Pontificis Bullam.

31. Bulla Urbani Octavi, *In Eminentia*, est subreptitia.

Hic refert addere quinque propositiones circa duellum novissimè proscriptas à N. SS. P. Benedicto XIV, in Bulla *Detestabilem*, *edita die 10 Nov. ann. 1752.*

« I. Vir militaris, qui nisi offerat, vel acceptet duellum, tanquam formidolosus, timidus, abjectus, et ad officia militaria ineptus haberetur, indeque officio, quo se suosque sustentat, privaretur, vel promotionis alias sibi debitæ, ac promeritæ spe perpetuo carere deberet, culpa et poena vacaret, sive offerat, sive acceptet duellum.

II. « Excusari possunt etiam honoris tuendi, vel humanæ vili pensionis vitande gratia, duellum acceptantes, vel ad illud provocantes, quando certe sciunt, pugnam non esse secuturam, utpote ab alis impediendam.

III. « Non incurrit ecclesiasticas poenas ab Ecclesia contra duellantates latas Dux vel officialis militiae acceptans duellum ex gravi metu amissionis famæ, et officii.

IV. « Licitum est in statu hominis naturali acceptare et offerre duellum ad servandas cum honore fortunas, quando, alio remedio eorum jactura propulsari nequit.

V. « Asserta licentia pro statu naturali applicari etiam potest statui civitatis male ordinatae, in qua nimirum, vel negligentia, vel malitia magistratus, justitia aperte denegatur. »

PARS SECUNDA.

EPISTOLÆ ENCYCLICÆ, ET DECRETA BENEDICTI XIV.

MORUM MATERIAM RESPICIENTIA.

CAPUT I.

EPISTOLA ENCYCLICA I.

SUPER JEJUNIO.

Venerabiles Fratres Salutem et Apostolicam Benedictionem.

NON ambigimus, Venerabiles Fratres, quin universis Catholicæ Religionis cultoribus notum sit, à tota per Christianum Orbem Ecclesia inter præcipua Orthodoxæ disciplinæ capita perpetuo annumeratum retineri quadragesimale jejuniū; quo olim in lege et Prophetis primitus adumbratum, ipsius Domini nostri Jesu Christi exemplo veluti consecratum, ab Apostolis traditum, à sacris Canonibus ubique præscriptum, et ab universalis Ecclesia, ab ipso sui primordio retentum, et observatum est. Hoc nimirum, ut veteres tradidere Pares, nobis quotidie peccantibus communis poenitentiae constituto remedio, per consorium crucis Christi nos etiam aliquid in eo, quod ipse propter nos præstítit, agimus; simulque ad recolenda sacratiora Redemptionis nostræ mysteria, quæ per Dominicæ Passionis, ac Resurrectionis memoriam, quadragesimali potissimum tempore solemnius celebrantur, purificatis jejuno corporibus, et animis dignis paramur. Hoc veluti nostræ militiæ tessera ab inimicis crucis Christi secernimur, flagella divinae ultionis avertimus, et cœlesti præsidio indies adversus Principes tenebrarum munimur. Hoc despiciui habitu, non contemnendum divinæ gloriæ detrimentum, non leve catholicæ Religioni dedecus, nec dubium animabus Christi fidelium periculum oboritur; nec aliunde populis calamitates, rebusque publicis et privatis cladem exitiumque importatum esse constat. Ab hac verò insita, inhaerentique in omnium Catholicorum hominum animis de sacratissima quadragesima, aliquis diebus jejuno consecratis persuasione, et reverentia, quam aliena, quam discors, quam absonta sit hodierna jejunantium consuetudo, quantum ab ipsa jejuniorum institutione,